

NOVADNIEKS

LATVIJAS REPUBLIKAS PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

Trešdiena, 1995. gada 13. decembris

Nr. 92 (6647)

Par ko lēma finansu komitejā

Kamēr tiks apstiprināts jaunais budžets

Pēc likuma ir noteikts, ka finansējums notiek pēc iepriekšējā gada budžeta, no tā nemot vienu divpadsmito daļu. Finansu komitejas sēdei rajona padomes budžeta nodaļa bija sagatavojuusi ziņas par viena mēneša finansēšanas apmēru 1995. gadā atsevišķas nozarēs.

Nevienā no desmit nozarēm mēneša viēdajais finansējums nav bijis tik liels, kā bija plānots gada sākumā. Ir vairākas pozīcijas, kur nepieciešamas nopietnas ko-rekcijas.

Pirms rajona padomes decembra sēdes deputāti izteiks savus priekšlikumus.

Vai būs prēmijas par nošautajiem vilkiem?

Finansu komiteja izskatīja vairākus iesiegumus. Tika atbalstīts Līvānu kultūras nama lūgums pagarināt kredīta atdošanas termiņu.

Jersikas pagasta mednieki lūdza izskaitīt jautājumu par prēmiju izmaksām par nošautajiem vilkiem, kuru mūsu mežos savairojies vairāk kā pietiekami. Jāpiebilst, ka pagājušajā gadā prēmijas maksāja.

Komitejā nolēma, ka prēmijas būtu maksājamas. Ja Finansu ministrija līdz gada beigām turēs savu solījumu un pārskaitīs decembrim solito naudu, prēmijas varēs izmaksāt.

Vai Latgale būs tūristu paradīze

Lai šis sapnis piepildotos, tiek daudz darīts. Kārtējais solis idejas realizēšanai ir iespēja Latgales rajonu pašvaldībam slēgt līgumu ar vides aizsardzības un reģionālās attīstības komiteju un Latvijas tūrisma padomi par nopietnu izpēti tūrisma nozares attīstībā.

Līgumā paredzēts, ka šim uzdevumam divas trešdaļas līdzekļus dos valsts, bet viena trešdaļa nāks no Latgales rajoniem. Finansu komiteja nolēma atbalstīt nepieciešamo izdevumu iekļaušanu nākamā gada budžetā.

Kad un kā Preiļi tērpsies Ziemassvētku rotā?

Uz «Novadnieka» jautājumu, kad un kā Preiļi tiks sapostīti Ziemassvētkiem, pilsetas domē paskaidroja, ka pašvaldības uzņēmums «Saimnieks» sarūpēs vienu egli pilsetas centrā. Dome materiāli atbalstīs masku sarīkojumu.

Dome aicina tirgotājus un citas firmas

Atkritumu saimniecības sakārtošana

Rajona attīstības un plānošanas nodaļa finansu komitejas sēdei bija sagatavojuusi projektu par rajona atkritumu saimniecības sakārtošanu.

Apstiprinātas trīs iespējamās zonas — Līvānu, Preiļu un Aglonas. Līvānos paredzēts arī turpmāk izmantot līdzšinējo atkritumu izgāztuvi. Preiļu zonai pagaidām tiek piedāvāti trīs iespējamie izvietojuma varianti. Jau kādu laiku iepriekš sagatovotais projekts paredz izgāztuvi ierīkot uz Gailišu pusē Pizānos. Pilsetas vadība uzskata, ka ērtāka vieta būtu Badelkas purvs jeb Blūzmi. Bet rajona attīstības un plānošanas nodaļa piedāvā variantu — Jermakus, kas ir uz Priekuļu pusē. Aglonas puves pagastiem kā perspektīva vieta paredzēti Šanti — netālu no krustojuma, kas ir pie Aglonas stacijas.

Pagaidām tie ir tikai priekšlikumi. Tiks turpināti pētījumi un praktiskās plānošanas darbi minētajos perspektīvajos laukumos. Bez tam nepieciešams zināt arī to, kāda attieksme pret prognozētajām vietām ir iedzīvotajiem un pašvaldību vadītajiem. Vietu precīzēsanai jānoskaidro arī vides aizsardzības priekšnoteikumi.

Finansu komiteja uzskata, ka jādomā arī par to, lai atkritumu būtu mazāk. Ir priekšlikums apstiprināt maksimālo sadzīves atkritumu daudzumu no iedzīvotajiem 0,23 tonnas gadā, jeb 1,44 kubikmetri. Par «virsplāna» atkritumiem derētu maksāt vairāk.

Galīgos lēmumus par šiem jautājumiem pieņems rajona padomes sēde.

Par tautsaimniecības izstādi Jēkabpilī

No Jēkabpils rajona padomes saņemts priekšlikums arī Preiļu rajonam piedalīties tautsaimniecības izstādē, kas nākamā gada beigās paredzēta Jēkabpilī. Tajā būs iespēja savus ražojumus parādīt visiem Latgales novada rajoniem.

Finansu komiteja atbalstīja šo iniciatīvu. Preiļu rajonam izstādē tiek piedāvāti desmit stendi, kuros izvietot savus ražojumus. Gan jau būs, ko parādīt.

L.Kirillova

Citu preses izdevumu abonēšana 1996. gadam jau beigusies, bet «Novadnieku» Preiļu rajonā vēl var pasūtīt visās pasta nodalās un pie lauku pastniekiem līdz 22. decembrim.

Preiļu pilsētas dome

Par siltumu zvanīt — 21280, 05, 21084, 24228

◆ Dome kārtējā sēdē izskatīja īrnieku pretenzijas par siltuma piegādi siežu rūpniecības dzīvojamo namu masīvā.

Sūdzības ir dažādas: vienam šķiet, ka vēsi ir visā dzīvoklī, otram — tikai vienā istabā, citus neapmierina, ka ūdens ir rūsains, ka naktis uz dažām stundām samazina siltuma padevi.

Sēdē piedalījās akciju sabiedrības «Preiļu siers» ģenerāldirektors Jāzeps Šnēpsts, kurš paskaidroja:

— «Preiļu siers» ir tikai siltuma ražotājs, kas to pārdomā pašvaldībai. Mēs esam atbildīgi par siltuma režīmu un tā novādināšanu līdz galvenajam sadales kolektoram, tālāk atbildīgais ir uzņēmums, kas apkalpo trases, rūpējas par siltuma zudušumu novēšanu tajās, veic sistēmu skalošanu, siltuma korekcijas sadalītājos, lai līdz nāmiem nonāktu vajadzīgais siltuma daudzums. Tā ir SIA RBKK, kas saņem 16 procentus no visiem maksājumiem. Savukārt pašvaldības uzņēmums «Siltums» saņem 4 procentus no tarifa maksājumiem.

Par siltuma ražošanu «Preiļu sieram» jāsaņem 80 procenti no tarifā noteiktajiem īrnieku maksājumiem. Ja šie maksājumi tādi kā plānoti pildītos, «Preiļu sieram» nevajadzētu naktis samazināt siltuma režīmu. Diemžēl uz 1. novembri pašvaldība akciju sabiedrībai par siltuma ražošanu bija parādā 18000 latu. Mums ir problēmas ar norēķiniem par iepirkto pieniņu no zemniekiem, un mēs nevarām par pusvelti piegādāt siltumu pašvaldības dzīvojamajiem nāmiem.

Šajā kēdē ir trīs posmi: pirmais — siltuma ražotājs, otrs — uzņēmums, kas siltumu novada līdz patēriņājam, un trešais — īrnieks, kas maksā par piegādāto siltumu. Ja kaut viens neizpilda savas saistības, rodas problēmas visiem.

Es zinu, kā notika sūdzību vākšana, zinu, kas to organizē. Tieka veidota sabiedriskā doma, ka vainojams ir tikai uzņēmums, kas rāzo siltumu. Vai īrnieki zina, kādi ir tā zudumi trasēs un kas par to maksā? Starp tiem, kas sūdzas, ir arī tādi, kuriem ir maksājumu parādi. Vai šādi īrnieki ir tiesīgi sūdzēties?

Savukārt SIA RBKK vadītājs Sergejs Serkovs deputātiem paskaidroja, ka, protams, trasēs zudumi esot, tomēr galvenā vaina esot apstāklī, ka, lai siltums pie tiekamā daudzumā nonāktu līdz nāmiem, šajā sistēmā jauzturot ļoti augstas temperatūras režīms, kas, protams, nav izdevīgi un «sit pa kabatu» pašiem.

Deputāti nolēma, ka šī mikrorajona apkures nodrošināšana turpmāk daudz rūpīgāk jākontrolē domes speciālistam komūnālajos jautājumos V.Upeniekam un izpildīdirektorām A.Jaunkalnam. Siera rūpniecības mikrorajona īrnieki, kuru namos ir nepietiekami silti, var zvanīt pa tālr. 21280, pārējie — 05. Ja īrnieku pretenzijas neuzklausa vai problēmu neatrisina, zvanīt 21084 (V.Upeniekam) vai 24228 (A.Jaunkalnam).

«Novadnieka» piebilde. Lūdzam Preiļu siera rūpniecības mikrorajona iedzīvotājus par apkures problēmām nezvanīt redakcijai, jo mums nav ne saniehni, ne speci-

alistu siltuma režīma ievērošanas vai neievērošanas pārbaudei. Tas jāveic speciālistiem, kuru telefonus publicējām.

Saimnieciskā tiesa prasību apmierinājusi dalēji

◆ Preiļu pašvaldības uzņēmuma «Siltums» un Līvānu individuālā uzņēmuma «Siltums. Gāze» lietā punkts vēl nav pielikts.

Kaut gan Preiļos namu apkurināšanai mazums palicis tikai trim nedēļām, nav ne solitā kuriņām, ne naudas. Ir tikai īrnieku un no budžeta noteiktie maksājumi «Kreditbankai» aizdevuma dzēšanai.

Saimnieciskā tiesa ir tikai dalēji apmierinājusi pašvaldības uzņēmuma «Siltums» prasību pret parādniku. Kā paskaidroja pilsētas domes priekšsēdētājs Olegs Hlebniakovs, saimnieciskā tiesa apstiprinājusi 58 tūkstošu latu piedziņu no «Siltums. Gāze». Prasība bija 77 tūkstoši latu. Starpību varot cerēt atgūt, ja lietu izskatīs Latgales apgabaltiesa un prasību apmierinās. Arī 58 tūkstošus latu Līvānu firma joprojām nav samaksājusi. Atliek cerēt, ka to tuvākajā laikā izdarīs tiesas izpildītājs, izsolē pārdodot aprakstīto «Siltums. Gāze» išpašumu.

Jāņem kredits

◆ Preiļu pilsētas apkurei nepieciešams jauns kredits. Ievadītas sarunas ar «Latvijas Unibanku», kura sola 80000 latu aizdevumu ar 30-32 procētu likmi gadā.

«Unibankas» noteikumi ir bargi — jāiekilā četri lielākie Preiļu pilsētas nami — viesnīca, mūzikas skolas ēka, bijušā rajona sadzīves pakalpojumu kombināta un bijušā remontu celtniecības iecirkņa administratīvā ēka. Arī pilsētas budžets jāplāno bez deficitā, paredzot tajā līdzekļus kredīta atdošanai. Tā kā izvēles iespēju nav, deputāti nolēma izpildīt visus «Latvijas Unibankas» noteikumus, lai dažūt kreditu un nopirktu mazutu.

Privatizācijai nodos divas ēkas

◆ Dome izskatīja jautājumu par divu ēku privatizāciju Preiļos.

Pašvaldība uzskata, ka pāvreizējie īrnieki slikti apsaimnieko namu Aglonas ielā (vecā sadzīves pakalpojumu kombināta ēka), jo tas netiek normāli apsildīts. Dome nolēma šo māju nodot privatizācijai. Privatizācijas komisija nāma privatizāciju izsludinās, sākot ar 1996. gada 1. janvāri. Privatizācijai tiks nodots arī paviljons Daugavpils ielā.

Paaugstinātā īres maksa

◆ Tā kā pāvreizējā maksa par telpu īri ir maza, uzņēmumiem un firmām, kurām līgumi beidzas decembrī, līgumi tiks pagarināti, ja tie pieņems jaunos noteikumus — maksāt vairāk.

Turpmāk dome paturēs sev tiesības paaugstināt maksājumus, nemot vērā lata kursa stabilitāti. Ar firmām, kuras nav norēķinājus par īri šogad, līgumus dome nepagarinās, kamēr tās nesamaksās parādu. Deputātiem bija pretenzijas arī pret SIA RBKK, kas par objektu īri ar pašvaldību šogad nav norēķinājusies.

A.Iljina

Iznākušas jauno ceļu satiksmes noteikumu grāmatiņas

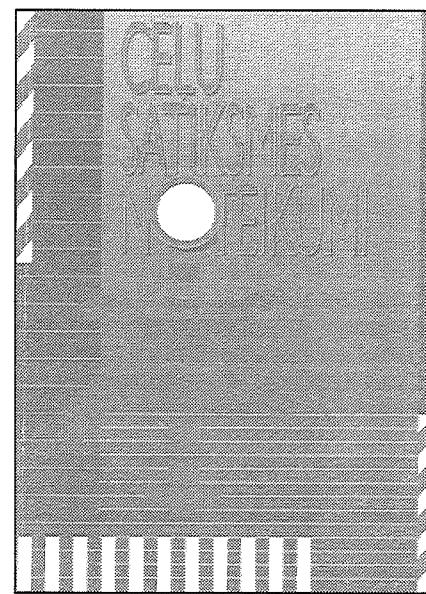
Valdība ir apstiprinājusi jaunos satiksmes noteikumus, kurus izstrādājusi Ceļu satiksmes drošības direkcija (CSDD). Tākā brauktgrībētāju Latvijā netrūkst, satiksmes noteikumus var ierindot visu laiku pieprasītāko izdevumu skaitā. Tas paver plašas iespējas daudzo poligrafijas firmu vieglai pelnai.

Kā uzskata CSDD direktora vietnieks Andris Lukstiņš, jaunajos satiksmes noteikumos liela nozīme ir pat pieturzīmēm un priedēķļiem. Tas ir būtiski, lai noteikumu prasības pareizi saprastu un apgūtu. Satiksmes noteikumu precizitāti nevar garantēt to neoficiālie pavairotāji vai izdevēji. Tāpēc, lai aiztaupītu sev ne visai patīkamus mirklus, ir svarīgi iegādāties

Satiksmes ministrijas oficiāli izdoto un attiecīgi noformēto satiksmes noteikumu izdevumu, kas ir papildināts ar krāsainiem attēliem, rekomendējot normām un ceļu kartēm.

CSDD atgādina, ka vienīgo oficiālo ceļu satiksmes noteikumu izdevumu ikviens vārs pazīt pēc krāsainiem zīmējumiem, kas paskaidro atsevišķas noteikumu normas, kā arī norādes, ka šis ir oficiāls izdevums, kuru ir sagatavojuusi CSDD. Ceļa zīmu pielikums ir grāmatiņas beigās, un to var atlīdzīt mācīšanās procesā, vienlaikus lasot arī tekstu.

**I.Ziemelis,
CSDD Preiļu rajona
nodalas priekšnieks**

Skolu zinas

«Ko tu proti?» pirmā kārtā

◆ Televīzijas konkursss «Ko tu proti?» ir kļuvis tradicionāls. Vispirms jaunie talanti tiekas rajona mērogā. Piektdien gan Līvānu, gan Preiļu jaunrades centri rikoja konkursa pirmo kārtu sava novada skolām.

Preiļos uz konkursu ierādas Aglonas vidusskolas meiteņu ansamblis un 7. klašu soliste Armita Šatilova (sagatavoja skolotāja Ireta Soldāne), Pelēču pamatskolas 3.-8. klašu tautas mūzikas ansamblis un 2.-4. klašu vokālais ansamblis (skolotājs Romualds Kairāns), Preiļu 1. vidusskolas vokālais ansamblis «Fledermauši» (skolotājs Uldis Bērziņš) un duets brālis un māsa Jānis un Elza Trīznas (skolotāja Ilze Rožinska), skolēnu jaunrades centra meiteņu vokālais ansamblis (Ilze Rožinska), Rožupes pamatskolas 1.-4. klašu ansamblis un soliste Sigune Limane (skolotāja Ilze Vanaga), Preiļu 2. vidusskolas 8.-9. klašu meiteņu ansamblis un solists Sergejs Novikovs (skolotāja Olga Siliņa). Priekuļu pamatskolas 5.-6. klašu vokālais ansamblis un trīs solisti — Aigars Kalvišs, Kristīne Ruskule, Kristīne Fedotova (skolotāja Anita Fedotova).

Jau trešo gadu jaunrades centrā ieviesta tāda kārtība, ka konkursa «Ko tu proti?» pirmajā kārtā nav īpašas žūrijas un netiek likti punkti. Pēc uzstāšanās visi klātesošie mūzikas skolotāji draudzīgā un labvēlīgā gaisotnē pārrunā katru sniegumu. Kam gan citam, ja ne vienam pašiem vislabāk zināms, vai «sasniedz griesti», vai arī ir iespējams ar cītu panākt vēl labāku skanējumu. Arī tas, vai spēs piedalīties nākošajā atlases kārtā, kas šoreiz notiks 4. janvārī Ludzā.

Kāmēr kolektīvu vadītāji analizēja uzstāšanās, jaunie talanti cienājās ar piparkūkām, zīnkāri iztauvāja «Fledermaušus», bet konkursa nobeigumā viens no otra šķirīs ar kolektīviem vēlējumiem Ziemassvētku noskaņā. Riebiņu vidusskolas 8. klašes meiteņes bija ieradušās parādīt pašu sagatavoto estrādes deju.

Izstāde par sportu

◆ Adita basketbola komanda, adīts svarcēlājs, izšūts futbolists, plastilīna sportisti, zimēti, līmēti. Tādi šogad ir darbi jau trešo gadu pēc kārtas sporta kluba «Ceriba» un jaunrades centra rikotajā konkursā «Mans milākais sporta veids».

Konkursā piedalās 15 rajona skolas, vairāk nekā 150 labākie darbi aplūkojami izstādē jaunrades centrā. Noteikt arī 15 labākie, bet to autoru vārdi pagaidām tiek turēti noslēpumā, lai balvas uzvarētājiem nāktu kā ists Ziemassvētku pārsteigums.

Mācību priekšmetu nedēļas

◆ Tie vecāki, kuru atvases no Preiļu 1. vidusskolas pagājušajā nedēļā kādu dienu pārnāca mājās ar uzkrāsotu izsaukuma zīmi uz viena vaiga un jautājuma zīmi uz otru vaiga, droši vien jau zina par latviešu valodas nedēļu skolā.

Tajā tika iesaistītas visas pamatskolas un vidusskolas klases. Latviešu valodai tika veltīti gan glitrakstīšanas konkursi, gan dramatiskie iestudējumi. Valodu var arī uzziņēt. Skolēni to iztēlojās gan kā ceļu, gan upi, gan tiltu, vai arī kā tautas dziesmu un vēsturi. Notika konkursi par pieturzīmēm, leksiku, frazeoloģiju. 9.a klases skolēni kopā ar skolas bibliotekāri Vilhelmini Rateņeci bija sagatavojusi iestudējumu — fragmentus no Astridas Lindgrēnas darbiem.

Ar latviešu valodas nedēļu Preiļu 1. vidusskola sākās tradicionālās mācību priekšmetu nedēļas. Tā tika sagatavota ar latviešu valodas metodiskās komisijas vadītājas Reginas Pastares iniciatīvu.

Skolā notika arī jauno ģeogrāfu — 7. klašu skolēnu konkursss «Apkārt pasaulei». Vispirms skolēni demonstrēja dažādu tautu tērpus vai vismaz to sastāvdaļas, tradīcijas, tad savas zināšanas par valstīm rādīja pie karteri. Bet šajās dienās uz semināru skolā ierādās visi rajona ģeogrāfijas skolotāji.

Rudens un ziemas ir tradicionālais teātru apmeklējumu laiks. Daudzu klašu audzinātāji par savu godu lietuuzskata organizēt braucienu uz Rīgu, uz teātra izrādi. Pēdējo divu nedēļu laikā vien uz teātru izrādēm Rīgā devās 12., 6.b, 4.b, 10. klašu skolēni.

Skolā notiek gatavošanās Ziemassvētkiem. Pilsētas dome piešķirusi naudu, lai katram sākumskolas audzēknim iznāktu saldumu tūta viena lata apmērā, bet lielāko klašu skolēniem, kuri mācīs labi un teicāmi, — grāmata kā balva par centību.

L.Rancāne

Par celulozes kombinātu Līvānos Atbilde Vārkavas zemniekam Jānim Bojāram

Diskusijas par dažādām dzīves situācijām un aktuālitatēm vienmēr ir rosinājušas lēmējinstitūcijas pieņemt pēc iespējas labākus lēmumus. Tādēļ esmu priecīgs, ka rajona laikraksta «Novadnieks» slejās Jūs aizsākāt diskusiju par Baltijas valstis labāko celulozes kombināta projektu, un līdz ar to arī diskusiju par vienu miljardu ASV dolāru lielu investīciju. Un tas viss iespējams vienā no Latvijas smagākajām problēmpilsētām — Līvānos!

Protams, investīcijas ir ieķerojams kumoss, par kuru cīnīties ne tikai Latvija vien. Šajā spēlē visu ir gatava ieguldīt jebkura valsts. Jebkuram lielam projektam, tātad, arī Līvānu celulozes kombināta projektam, ir savas labās un sliktās išpāšības. Par dažām no tām Jūs runājāt savā rakstā, tāpēc mēģināšu atbildēt uz izvirzītajiem jautājumiem.

Kāda ir varbūtība, ka rajona pagastos samazināsies mazās un vidējās kokzāgētavas un gateri, bet cilvēki zaudēs darbu? Protams, sāda varbūtība pastāv. Bet līdz ar mazo un vīdejo kokzāgētavu skaita samazināšanos uzlabosies mežu apsaimniekošana un kārtība mežos. Nevienam nav noslēpums, ka nelikumīgi iegūto un izzāgēto mežu lielākā daļa tiek pārstrādāta dēļos un zāg-materiālos tieši šajās vietas. Laikraksta «Dienas Bizness» vasaras numuros bija rakstīts par dažādām krāpšanām. Vienā gadījumā Latvijas kokzāgētāji aizsūtīja uz Angliju kokmateriālu «lelli» (speciāli sagatavotu kokmateriālu paketi ar nekvalitatīvu saturu). Otrā līdzīgā gadījumā kokmateriālus aizsūtīja ar visām mīzām un kaitēķiem.

Samazinoties negodigajām un gadījumfirmām, palielinoties un nostiprinoties kvalitātes standartiem, pārējie, tas ir — godīgie, uzņēmēji tikai iegūs pieaugošās konkurences apstākļos. Ja Līvānos būs celulozes kombināts, mazās un vidējās kokzāgētavas būs spiestas mainīt savu profilu, uzlabot saražotās produkcijas kvalitāti.

Domāju, ka kokmateriālu sazāgēšana dēļos vairs neapmierinās pieaugošās tirgus prasības. Vajadzēs rādot arī galdu, krēslus, logu rām-

jus un daudz ko citu. Šāds ražošanas virziens man šķiet loti pieņemams, jo, produkcijai kļūstot daudzveidīgākai, pieaugot ieguldītajam darbam, lielāk būs arī nodokļu masa, ko ražotājs pārskaitīs pa valdībām. Vienlaikus samazināsies izstrādājumu cena veikala.

Tādā veidā Līvānu celulozes kombināts veicinās kvalitāti. Vārkavas zemniekiem un arī citiem īpaši svarīgi ir nošķirt — kas ir papīrmalka un kas ir zāgmateriāli, jo to izmantošana un arī pārdošanas cena būs dažāda. Tāpēc zemniekiem būs reālas iespējas novērtēt mežos esošas bagātības, tās šķirot un izlietot maksimāli lietderīgi un ar pēļņu savai saimniecībai. Līvānu kombināts tādā veidā netieši izglītos mežu apsaimniekotājus, zemniekus.

Kāda ir varbūtība, ka radīkāli samazināsies kokzāgētavu skaits Līvānos — tiešā kombināta tuvumā? Pretēji Jūsu minētajai tēzei varu apgalvot pretējo — celulozes kombinātam būs vajadzīgas zāgētavas vai līdzīga profila kokizstrādājumu ražotnes.

Viens no priekšnoteikušiem kombināta ceļniecībai Līvānos ir iespēja nodrošināt pilnu koksnes apstrādes ciklu. Labākā koksnes, zāgbalķi tiks izmantoti augstvērtīgu koka izstrādājumu ražošanai. Otrs šķirīga koksne un arī koksnes atlikumi no zāgētavām tiks izmantoti celulozes ražošanai. Celulozes atlikumi (talellas) ir biokīmiskās rūpīcas privatizācijas procesu.

Tādā Jūs neguvāt uzvaru, kaut arī bijāt tuvu tai. Jūs parreizi minējāt, ka divas reizes esat bijis Preiļu rajona padomē, tomēr aizmirsāt pateikt, ka pirmo reizi mēs tūkāmies tad, kad tikko bija aptuveni zināms iespējamo privatizētāju losi.

Šī māksla ir cieši saistīta ar nepieciešamību nodrošināt savu biznesa attīstību, biznesa interešu aizstāvību, ar nepieciešamību izprast partnera un konkurenta rīcību.

Nosauktās biznesa īpatnības praktiski netiek pielietotas, jo uzņēmējiem pietrūkst zināšanu un skaidrības, kā tās iz-

mantot. Vai Latgales zemnieki joprojām būs tikai sīkzemnieki un kā viņi spēs izdzīvot, sabalansēt savu ražošanu, saglabāt nozīmīgumu?

Dažādu Rietumu valstu un arī Latvijas zemnieku pieredze liecina, ka sīkzemnieks (ar pavisam nelieliem izņēmumiem) kā sīkražotājs nespēs pastāvēt. Viņa ražošanas fiksēto izmaksu procentu vienmēr būs lielāks nekā lielražotājam.

Latgales zemnieks bieži iepriekšējās un nevēlās ievonieties par zemes ražotājs pēku racionalu izmantošanu vai tās savādāku lietošanu. Zemgales bagātās zemnieks tājā pat laikā ar savu saražotu produkciju gatavs «nospiest» Latgales sīkražotāju.

Jau tagad tas labi redzams Preiļu un Līvānu veikalos, kur parādās Rīgā un tālākos novados ražotās preces, bet vietējo ražojumu trūkst. Nepālīdzēs arī robežu slēgšana, jo tad Līvānu vajadzēs pasludināt par karaļvalsti un ieviest robežrežīmu. Bet tuvākajā laikā tas nav paredzams.

Tātad sīkražotājiem būs jāapvienojas. Par sadarbību jeb kooperāciju jānoslēdz līgums vai arī jānoslēdz kontrakts par zemes izmantošanu. Man šķiet, ka dotāciju sistēmai nav ilgs mūžs, jo būs grūti noteikt, kuram Latgales zemniekam jāpalīdz, kurš var izdzīvot pats.

Tā mēs atgriežamies pie savstarpējās sapratnes un vienošanās problēmām. Te var minēt arī Jūsu aprakstīto «neveiksmīgo» Līvānu biokīmiskās rūpīcas privatizācijas procesu.

Tajā Jūs neguvāt uzvaru, kaut arī bijāt tuvu tai. Jūs parreizi minējāt, ka divas reizes esat bijis Preiļu rajona padomē, tomēr aizmirsāt pateikt, ka pirmo reizi mēs tūkāmies tad, kad tikko bija aptuveni zināms iespējamo privatizētāju losi.

Pārlāns par prēmiku (lopbarības piedevu) ražošanu ir pieņemams un aktuāls. Tomēr Jūs piedāvājumam ir sekjoši ierobežojumi, uz kuriem nav atbildes:

- 1) vai Latgales sīkražotājs spēs nopirkta saražotu produktu?
- 2) vai zemnieks sapratīs, kā pareizi lietot piedevas un kā

aprēķināt to individuālās normas?

3) vai tiks noslogotas visas rūpīcas ražošanas jaudas?

Jūsu ražotne būs neliela. Gribu atgādināt, ka piedāvājām Jums un visiem citiem privatizētājiem strādāt kopā, tā nodrošinot visu resursu izmantošanu. Pirmie divi pretendenti pārvērēja sevi un spēja noslēgt vienošanos, bet Jūs to uzskatījāt par neiespējamu. Rezultāts ir tāds, ka neieguvāt savā rīcībā šo ražotni.

Šajā gadījumā svarīga ir spēja pārvērēt personīgās ambičijas, atdalīt biznesa un ražošanas vajadzības no personīkajām. Lai arī negribot, biznesa attīstības vārdā noslēgt vienošanos ar biznesa partneriem — korektu un aturīgu sadarbības līgumu.

Lielākā daļa Latgales zemnieku, jo nespēj aistrīt vienošanās ceļus. Domāju, ka Jūs tomēr neesat zaudējis, jo pretendētu samaksas nespējas gadījumā Jums piedāvās samaksāt nosolītu lielumu. Nekas nav zaudēts!

Loti iespējams, ka šajā gadījumā parādījās arī latviešiem raksturīgās iezīmes:

- sāvs kaktiņš, sāvs stūrītis zemes,
- trīs latvieši — divas partijas,
- latvietis — otrs latvieša mīlākais ēdiens.

**Valerijs Stūris,
rajona attīstības
plānošanas nodalas vadītājs**

PIEBILDE NR.1.
Par iesniegtajiem priekšlikumiem tiek uzskatīti tādi priekšlikumi, kuri ir uzrakstīti un iesniegti rajona attīstības plānošanas nodalai un kuros ir pamatooti to nozīmīgums un aprēķini. Tādus priekšlikumus vēl neesmu saņēmis, līdz šim ir bijušas tikai diskusijas par priekšlikumiem.

Vai visi ceļi ved uz Romu?

Par Līvānu attīstību, bezdarba samazināšanos, uzņēmēju viedokliem un daudz ko citu

◆ Viena no PHARE Sociālā sektora programmas daļām Latvijā ir pilsētas modeļprojekta 'radīšana'. Modeļprojektam izvēlēta Līvānu pilsēta. Un šogad pākāpeniski arī notiek šī projekta galvenā mērķa īstenošana —, nemot vērā Līvānu ipāsos apstāklus un iedzīvotāju vēlmes, projekta vadības grupa mēģina ierosināt procesu, kurš Līvānos radīs jaunas darbavietas, kā arī uzlabos iedzīvotāju dzīves apstāklus un sociālo integrāciju. Projekts gan neparedz tiesi radīt konkrētas darbavietas, ieguldīt līdzekļus kāda uzņēmuma attīstībā, bet gan veicināt uzņēmējdarbībai un investīcijām labvēlgas vides rašanos un aktīvu darba tirgus veidošanos.

◆ mērķa sasniegšanai ir izstrādātas šādas projekta programmas: Līvānu ekonomiskās attīstības, uzņēmējdarbības, sabiedrības aktivizēšanas un demokratizācijas, kā arī tūrisma programma. Šajās programmās iekļautas daudzas aktivitātes, kuras tad arī tiek īstenotas. Kārtējo darbu plāns šī gada nogalei tika apstiprināts 12. oktobri (*tas tika publicēts arī «Novadniekā» 25. oktobri*).

Protams, plānu realizēšana atkarīga no daudziem apstākļiem. Tā, piemēram, pašvaldības periodiskā izdevuma (Līvānu laikraksta) izdotā objektīviem iemeslu dēļ ir aizkavējusies, to mērā, cerams, šogad šīs izdevums dienas gaismu tomēr ieraudzis.

Toties notiek Līvānu sadraudzības pilsētas meklēšana. Drīz uzzināsim arī konkursa «Par labāko biznesa ideju» rezultātus, jo idejas, lai gan nedaudz, tomēr ir iesniegtas.

Ir aptaujāti arī Līvānu uzņēmumi un organizācijas. No 297 reģistrētajiem uzņēmumiem, par sevi ziņas snieguši 107 (lai gan aptaujāti tika 126 darba devēji). No tiem 16 uzņēmumi ir ražotāji, 42 tirgotāji, 37 apkalpojošās sfēras uzņēmumi, 2 sabiedriskās organizācijas, 3 privatizējamie objekti.

Tuvākajos 12 mēnesīs produkcijas un apkalpojumu apjomu iepriekšējā gada līmeni prognozē 26 uzņēmumi, apjoma pieaugumu — 23, samazināšanos prognozē 25 uzņēmumi, bet 31 uzņēmumam grūti ko prognozēt. Visoptimistiskāk ir noskaņoti tieši tirgotāji, tomēr uzņēmēji informāciju par brīvajām darba vietām sniedz ļoti atturīgi.

Augstais bezdarba līmenis pilsētā un neizmantotās ražošanas iespējas un resursi liecina par uzņēmēju nepietiekamu aktivitāti. Visbiežāk minētās viņu problēmas ir: produkcijas noīeta tirgus trūkums, zināšanu un informācijas nepietiekamība un tas, ka nav iespējams saņemt mazus kreditus.

Problematiski ir uzņēmējiem iekļauties arī Latvijas biznesa organizācijas informācijas trūkuma dēļ, tomēr visbiežāk tādēļ, ka ražošanas apjoms šajos uzņēmumos par daudz niecīgs, lai par tiem interesētos, piemēram, Latvijas Attīstības aģentūra un tai līdzīgās organizācijas. Toties ir ieinteresējušies par situāciju rājona un Līvānos un plašu darba lauku te saskata biznesa konsultanti no dažādām Rietumvalstu organizācijām.

Oktobrī ir veikta arī bezdarbnieku anketēšana. No aptuveni 2000 bezdarbniekiem (no tiem ilgošie vairāk kā 70%, daži pat no 1992. gada), aptaujāti 357. Visvairāk bezdarbnieku ir vecumā no 25 līdz 45 gadiem. Rīgā apmācības kursus vēlas iziet 77 bezdarbnieki (pieprasītāki ir sekretāru, datoru, autovadītāju, grāmatvežu, šuvēju, latviešu valodas, metinātāju, pavāru, pārdevēju, celtniecības speciālitāšu kursi), 14 cilvēki vēlas iziet jebkurus kursus. Protams, līdzekļi, lai bezdarbniekus nosūtītu uz kursiem, ir. Bet kur viņi pēc tam atradīs darbu, jo līdzekļi apmācībai tomēr nāk no valsts. Arī darba meklēšana citās pilsētās nemaz tik rožaina nav. Rīgā šādus darba meklētājus negrib ņemt, ja viņiem dzīves vietas pieraksts ir Līvānos. Bez tam šodien no pietniem darba devējiem ir vajadzīgi ļoti labi speciālisti, nevis kursus beiguši cilvēki, vai sliktākā gadījumā — nekvalificēts darbaspēks.

Pašreiz daļa Līvānu bezdarbnieku strādā algotajos sabiedriskajos darbos, droši vien, vēl ilgi tā būs vienīgā iespēja piedāvāt viņiem vismaz kādu darbu.

Bezdarbniekus ņem un par viņiem maksā sociālo nodokli arī dažas firmas. Bet pārsvarā šodien ir tie uzņēmēji, kuriem izdevīgi no-

darbināt mazkvalificētos darbos cilvēkus, par viņiem valsts kasē sociālo nodokli nemaksājot. Un daudzi darba ņēmēji par to nav informēti, tikai rezultātā, pēc atbrivošanas no darba, viņiem nav tiesību uz bezdarbnieku pabalstu, nostrādātais laiks netiek ieskaitīts arī darba stāžā.

Pašreiz reāla darba tirgus situācija Līvānos ir neskaidra, precīzāk — tāda darba tirgus pašreiz nav. Toties tiek veidots darba meklētāju klubs ar mērķi — veicināt bezdarbnieku ātrāku atgriešanos darba tirgū. Ir noslēgts līgums par klubu telpu īri Līvānu bērnu mūzikas skolas ēkā. Ir arī pieteikusies bezdarbnieku klubu vadītāja Marija Stalidzāne (bijusi LSF klubu vadītāja). Par potenciālo šī klubu kontingēntu tiek uzskatīti jaunieši ar relatīvu zemu izglītības līmeni un bez praktiskā darba iemaņām, pirmspensijas vecuma cilvēki, sievietes ar pirmsskolas vecuma bērniem, no ieslodzījuma vietām atbrīvoti cilvēki, personas ar veselības traucējumiem u.c.

Šie bezdarbnieki tiks rosināti pāsaktivizācijai un virzīti uz to, ka darbs aktīvi jāmeklē pašiem. Kluba darba efektivitātes vērtētāji būs tā finansētāji — NVD un pašvaldība, un galvenais vērtēšanas kritērijs — cik klubā biedru spēs atrast darbu, izmantojot klubā intelektuālo un tehnisko palīdzību.

Tikai — kas šodien var atbildēt, kādas profesijas būs vajadzīgas tuvākā nākotnē, kur būs šīs potenciālās darbā vietas un kas būs darba devēji šiem cilvēkiem, jo ne jau visi atvērs paši savus uzņēmumus.

◆ Iedokli par savu uzņēmumu pašreizējā stāvokli, problēmām, par iespējamo attīstību un jaunu darba vietu rādīšanu, par valsts un pašvaldības politiku ražošanas attīstības veicināšanā, par ārvalstu konsultantu lietderību Līvānos un citiem jautājumiem, izsaka paši Līvānu uzņēmēji.

Ražošanas komercfirmas ŽKS ģenerāldirektora vietnieks Aleksandrs Surgunts:

— Ražošanas komercfirmu ŽKS izveidojām 1993. gada aprīļa beigās. Maijā paņēmām nomācī ar izpirkuma tiesībām cehu, kur vēl nebija nodots ekspluatācijā (cehs atrodas a/s «Līvānu māja» teritorijā), 2 gaterus un žāvēšanas kameras. Aptuveni 3 mēnešus strādājām, kamēr ražotni palaidām. Gadu ražojām tikai zāgmateriālus un sagataves tarai, un ar šādas produkcijas ražošanu, kurai nav fonda atdeves, bijām nodzīvojušies 5 minūtes pirms bankrota. Tas bija 1994. gada novembris.

Tikai tad ražās izpratne, ka jāražo tāda produkcija, kas ļauj noplēnīt. Tā sākām ražot logu blokus un no šī gada maija arī modernos Eiropas stila logus, izgatavojām arī durvis. Tad nāca vācu firmas «Baltic House» piedāvājums konstrukciju izgatavošanai saliekamajām dzīvojamajām mājām. Mūsu ražošanas iekārtas dod iespēju katru māju izgatavot pēc pasūtījām vēlmēm, un šogad pasūtījām jau nosūtījām 11 māju komplektus. ļoti saspringts bija septembris, kad saražojām 4 komplektus.

Iezjmateriālus meklējam kvalitatīvus un, iespēju robežas, arī lētakos: logu furnitūru Itālijā, stikla paketes Rīgā, minerālvārti Somijā, pašiem ir arī neliela mežistrāde. Varu teikt, ka daļēji tirgū esam iekļuvuši. Tikai, lai tajā noturētos, ražotne ir jāmodernizē. Pārdevām vienu mūsu gateri un nopirkām somu gateri, kura lietderības koeficients ir 65%. Lai produkcijai nodrošinātu kvalitāti, nepieciešams arī tehnoloģiskais siltums ražošanas cehā, tāpēc pašreiz būvējam katlu māju. Kvalitātes nodrošināšanai nepieciešami jauni griezējinstrumenti, platlenķa slīpmašīnas utt. Pirksmi arī itāļu firmas žāvēšanas kameras, līdz ar to varēs kvalitatīvi izķāvēt kokmateriālu.

Tikai šogad septembrī pirmo reizi izķļuvām no parādiem, esam ražotni izpirkusi, un tikai šogad esam apzinājuši, kas ir vajadzīgs. Peļņu ieguldīsim ražošanā, pašreiz to nevarēm novirzīt sociālo problēmu risināšanā. Vienīgais, ko izdevies atrisināt, — strādniekiem (pie mums strādā 43 cilvēki un 14 strādā sabiedriskajos darbos) ir radīta ticība, ka viņiem būs darbs. Mēs varam laikā samaksāt algas un nomaksāt nodokļus, arī kārtējos maksājumus par elektroenerģiju utml. maksājam laikā.

Galvenais, lai būtu pasūtījai. Esam centu-

ties, izgrotīties tikai ar savas firmas ienāku-

miem, mums bija iespēja ņemt kreditu, bet

mēs to nedarījām. Tikai sākumā vācu firma

mums deva priekšpamksu, tur nav procentu, un norēķinājāmies mēs ar saražoto. Tagad mēs «kredītējam» viņus, jo dažreiz viņi savlaicīgi nerorēķinās par piegādāto produkciju.

Tomēr mums ir stingra pārliecība, ka investīcijas un krediti ir labi tikai tad, ja ir skaidra programma, ko un kā darīt un kam realizēt saražoto. Es neatbalstu tos, kas uzskata, ka atliek tikai paņemt kredītu un pārējais nokārtosis pats no sevis.

Darbu sarežģī arī tas, ka rāzotājam nepārtraukti jārēķina nodokli, jābūt ekonomistam un vēl arī juristam. Pašreiz mūsu firmā nav kvalificēta jurista, to algot nevarēm atlauties. Tāpēc arī bizness līgumu ar vāciešiem pārī rakstījam. Pretēji viņu pušes perfekti sastādītajam, mūsējārī nepilnības, kuras viņi tagad izmanto savā labā.

Visas šīs rietumu tirgus sistēmas iepazīšanā varētu palīdzēt pēcācinātie ārvalstu konsultanti. Protams, svarīgi, cik viņu pakalpojumi izmaksā pilsētai. Kaut gan palīdzēt var tikai tam, kas grib uzklāusīt.

SIA «Būvmateriāli» prezidents Arnolds Dalka:

— SIA «Būvmateriāli» radās 1993. gada 1. jūlijā, kad Līvānu būvmateriālu un konstrukciju kombināta reķins tika noblokēts parādu dēļ. Līdz šai dienai esam izgrozījušies un pakāpeniski pārņēmuši visus izdevumu posteņus.

Pašreiz pie mums strādā 85 strādnieki, varārā, kad uz 2,5 mēnešiem palaižam kieģeļu ražotni, — 132 cilvēki. Saražotajai produkcijai paši meklējam pircēju, produkciju uz līguma pamata realizējam arī caur veikalim. Pēdējo 3 gadu laikā realizētās produkcijas daudzums nav īpaši svārstījies. Latvijas mērogā mūsu kieģeļu cena ir gandrīz pati zemākā. Bet par pusvelti atdot tos, kā to dara, piemēram, Lode, mēs nevarēm. Visu sadārdzina tas, ka mums nav iespēju strādāt pat 6 mēnešus, jo 2,5 mēnešu laikā saražojam tik, cik iespējams gada laikā pārī, bet laikā, kamēr ražošana nerootēt, kārtējie reķini tāpat jāpamaksā.

Ja ir pasūtījumi un kontrakti, ražošana noteik arī mehāniskajā cehā, kur var izgatavot jebkuras metāla konstrukcijas, ražojam arī apkures katlus. Pašreiz galvenais pasūtītājs ir Rīgas ostas konteineru objekts.

Vairāk neražosim plašā patēriņa preces, jo šī «tirgus izpēte» vēl Godmaņa laikā izgāzās ar milzīgiem zaudējumiem.

Mums ir smaga finansiāla situācija, lieli nodokļi parādi. Arī 1,2 miljoni kieģeļu stāv nerealizēti. Mūs elementāri konkurencē arī. No Lietuvas ieved 50% kieģeļu, jo iekšējā tirgus aizsardzība nepastāv. Visa mūsu valsts politika apzināti ir virzīta uz to, lai iznīcinātu ražotāju. Katra tirgus tante zina, ka Lietuvā dolāros viss maksā tik, cik pie mums latos, līdz ar to viņu produkcijas pašizmaksā ir 2 reizes zemākā. Un kāpēc pirk mūsu kieģeļus, ja Lietuva nav tālu un tur ir lētāk?

Mūsu ražotājam nepalīdzēs arī ārvalstu konsultanti, jo viņu padomi ir derīgi ārzemju videi. Visi viņu pasākumi Latvijā ir izgāzās, un tiem «cauri spīd» viena doma, — lai pazustu vietējais ražotājs. Tas, ka strādājam 4 komplektus.

Arī pašvaldība uzņēmējiem var palīdzēt samērā maz, — ja nav naudas, neko nevar izdarīt. Pašvaldība var tikai neradīt šķērslus uzņēmējdarbībai, var kādam ražotājam palīdzēt privātizēt kādu labu objektu, izkarot, lai celulozes kombināts būtu Līvānos utt. Tikai — kurš šodien var pateikt, kādas profesijas cilvēki būs vajadzīgi nākotnē, uz ko viņus virzīt, ja visapkārt valda haoss?

Lai rastos jaunas darbavietas, sākumā jāatveselo visas Latvijas finansiāla situāciju, jāatkarīgi valsts iekšējais tirgus un jāaizsargā lauksaimniecības produktu ražotājs, jāizstrādā labvēlīgi likumi tieši vietējai ražošanas un pakalpojumu sfēras attīstībai, tad arī budžeta ienāks līdzekļi. Jāsakārt mūta un robeža.

Loti lakoniski pašreizējo situāciju raksturoja a/s «Līvānu stikls» direktors Jevģēnījs Skreibers:

— Pašreizējā valdība absolūti neko nav izdarījusi ražošanas attīstībai Latvijā. Es gaidu jauno valdību, varbūt tās politika būs par labu rūpniecībai. Šobrīd mums nav ar ko lielities.

SIA «Latgale» direktors Jānis Urbano-vičs:

— Mēs esam vieni no pirmajiem kooperatori kustības aizsācējiem Līvānos, varbūt tāpēc arī esam noturējušies līdz šai dienai. Iesākām no nulles, paši uzbūvējām darbnīcu, iegādājāmies darbgaldus.

Mūsu produkcija ir galdniecības izstrādājumi: logi, durvis, mēbeles ofisiem, restorāniem. Darbu pasūtītāji mums ir no visas Latvijas, bet Līvānos iekārtāju patēriņš bieži kā patēriņš. Tomēr jūtams, ka ar vietējiem pasūtījumiem vairs izdzīvot nevar. Izejmateriālus ie-pēksam, sākumā mēģinājām zāgēt paši, bet tas ir nerentabla.

Galvenā problēma ir nauda, pasūtītāji arī citreiz laikā nerorēķinās. Nauda jāmeklē, lai varētu modernizēt ražotni, jo mēs paliekam uzticīgi kokapstrādei, tik daudz darba ir ieguldīts. Domāju, ka uzņēmējiem vajag mācīties. Zināmu palīdzību var sniegt arī ārvalstu konsultanti. Man ASV Miera korpusa konsultante Dž. Darlinga radija iespēju kontaktiem ar Baltijas — Amerikas uzņēmējdarbības veicināšanas fondu. Piedalījos arī Daugavpils UAC rīkotajā starptautiskajā konferencē 27. oktobrī.

Garšaugu audzēšana

Latvijā pazistami ir vairāk kā 100 garšaugi, tomēr plašāk lieto tikai 15-20. Pēdējā laikā plašākā sortimentā var iegādāties garšaugu sēklas un dēstus. Līdz ar to vairojas interese par mazāk pazistamu garšaugu audzēšanu.

Plašāk garšaugus lieto kulinārijā, konservēšanā, dzērienu aromatizēšanā un parfimerijā. Kulinārijā garšaugus izmanto pie zupām, mērcēm, salātēm, desu un gaļas izstrādājumiem, galas un zivju ēdienu medijumiem un uz sviestmaizēm. Tos lieto arī ēdienu izrotāšanai. Garšaugus plaši izmanto arī dārzeņu konservēšanā, jo tiem piemīt konserverantu išpāšības.

No garšaugiem gatavo garšvielu maišijumus, lieto ētiķu un tējas aromatizēšanai. Atsevišķi garšaugi aizvieto pat importa garšvielas — melnos piparūs, krustnagliņas un citas. Lielai daļai garšaugu piemīt ārstnieciskas išpāšības, tos izmanto ārstniecisku preparātu pagatavošanā, kā arī tautas medicīnā. Daudzi garšaugi ir labi nektāraugi.

Garšaugu izmantošanas un lietošanas diapazonā ir ļoti plašs. Katram no garšaugiem ir sava iepatnēja smarža un garša un atšķirīgs biokīmisks sastāvs.

Garšaugus iedala viengadīgos, divgadīgos un daudzgadīgos.

No viengadīgiem garšaugiem Latvijā vairāk pētīti un lietoti: baziliks, majorāns, pu-pumētra (ceberiņš, dārzu kalna mētra), gurķu mētra (borecs), koriandrs (kinza), kressalati, lapu sinepes, lapu kārveles, sierāboliņš, dilles, aniss, kīmenes, paprika (saldie pipari).

Divgadīgie: selerijas, pētersili, puravi, si-polī, pastinaki un fenhelis. Kiploki var būt viengadīgi un divgadīgi.

Daudzgadīgie: estragons, piparmētra, timiāns, lupstājs, citronmētra, kaku mētra, brūnvālīte, rūta, izops, lavanda, ārstniecības salvia, vērmeles, dažādi ilggadīgie sipoļi: batumi, maurloki, nokaru, vairākstāvu, smaržīgie un citi.

Garšaugiem piemērotākās ir saulainas, no valdošiem vējiem aizsargātas, trūdviełam bagātas, vieglas un smilšmāla augsnes ar skābumu pH 6,5-7,0. Nav piemērotas smagas māla augsnes un vietas ar seku gruntsūdens līmeni. Piemērotākie priekšaugi — dārzeni, kas mēsloti ar kūtsmēsliem vai citu organisko mēslojumu.

Siltummielos viengadīgos garšaugus: basiliku, majorānu, papruku sēj dēstu kastītēs siltumnīcās marta otrajā pusē un izstāda laukā jūnija sākumā pēc pavasaras naktssalnu izbeigšanās. Šos augus var audzēt arī zem plēviņu seguma, sevišķi, ja grib iegūt sēklu. Pārējiem viengadīgiem garšaugiem sēklu iespējams iegūt atklātā laukā.

Divgadīgiem garšaugiem: selerijām un puraviem iepriekš jāzaudē dēsts, sējot tos siltumnīcās dēstu kastītēs marta pirmajā pusē. Ja tādu iespēju nav, var iesēt kastītēs istabā un turēt uz palodzes.

Pastinakus un pētersilius sēj atklātā laukā aprīļa beigās. Ja grib iegūt sēklu, selerijas rudenī ievieto pagrabā, bet puravi, pētersili, pastinaki pārziemo uz lauka augšanas vietās. Sēklas šiem garšaugiem iegūst otrā audēšanas gada rudeni.

Sipolus audzē, stādot iepriekšējā gadā izaudzētos vairsipoliņus vai stādot no dēsta, izsējot martā siltumnīcās. Pie mums sipolus vairo arī veģetāti, stādot tā sauktos Latvijas sipolus.

Lielāko daļu daudzgadīgo garšaugu sēj atklātā laukā agri pavasari. Ja attiecīgām garšaugugām maz sēklu, iepriekš izaudzē dēstu. Pavairo arī ar spraudeniem un ceru daļišanu. Piparmētru, krūzmētru un estragonu pavairo ar sakņu vasēm.

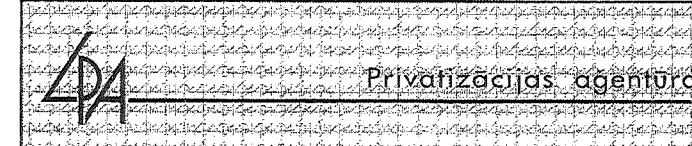
Daudzgadīgos garšaugus patēriņam novāc ziedēšanas laikā jūlijā un augustā, sāien saišķos, žāvē nojumēs vai labi vēdināmās telpās. Sēklas ievāc augustā un septembrī.

Daudzgadīgos garšaugus vienā vietā audzē 5-7 gadus. Ražu, arī sēklu, ievāc, sākot ar otru audzēšanas gadu. Daļa garšaugu ziemošanas laikā jāpiesedz.

Garšaugu kolekcijas Latvijā ir Latvijas Valsts Zemkopības zinātniskās pētniecības institūta «Agra» bijušājā Ogres dārzkopības selekcijas un izmēģinājumu stacijā Ogres-gala pagasta «Kārļos», Bulduru dārzkopības tehnikumā, Latvijas Lauksaimniecības universitātē Jelgavā un citur.

Ja vēlaties sākt audzēt garšaugus un jums nepieciešamas konsultācijas, zvaniet — 250-35110, rakstiet — Ogresgala pagasta «Kārļos», p/n Ogresgals, LV 5041, brauciet. Jānis Antrops

Sludinājumi un reklāma ➔ 22305

Privatizācijas agentūra

LATGALES CEĻINIEKS dzelzsbetona izstrādājumu iecirkņa Bašķu ceha IZSOLE starp pretendentiem.

Izsole notiks 16.12.1995. plkst. 11.00 Reitera namā Rīgā, Mārstaļu ielā 2.

Objekts atrodas Bašķu ciemā, Rušonas pag., Preiļu raj., LV-5329.

Izsole notiks starp pretendentiem, kuri noteiktajā termiņā iesnieguši apliecinājumu, ka vēlas privatizēt šo objektu saskaņā ar privatizācijas noteikumiem.

Pretendentu reģistrācija uz izsoli saskaņā ar apstiprinātajiem privatizācijas noteikumiem notiks Privatizācijas aģentūrā, 2.stāvā, līdz 13.12.1995. plkst. 16.00.

Privatizācijas aģentūras adrese:
K.Valdemāra iela 31, Riga, LV - 1887.
Tālrunis uzziņām 7334652.

Firma iepērk sīkbalķus.

Cena no 12 līdz 14 latiem par m³, garums 5,20 m un 3,70 m, tievgalī no 16 līdz 32 cm. Zvanīt 44422, vakaros 42045.

SIA «TEK» mainīs vilnu

15. decembrī Silajānos 9.00, Stabulniekos 11.00, Dravniekos 12.30, Galēnos 14.00, 18. decembrī Pienīnos 9.00, Smelteros 10.00, Priekulos 11.00, Rudzātos 12.00.

Preiļu PB veikali nr.1
«Gastronom», nr.4
«Kooperators», nr.9
«Pārtika», nr.2 «Celtnieks»
pienēm pasūtījumus
Ziemassvētku un Jaungada
dāvanu izgatavošanai.

Laipni lūdzam apmeklēt mūsu veikalus.
Preiļu PB

Sestdien, 16. decembrī Preiļu tirgū pārdos paklājus un celinus par pienemamām cenām. Tos varēs arī pasūtīt sev vēlāmā izmērā, krāsā un formā.

Sagaidāmas Ziemassvētku atlaides.

Veikals
«Oma»
Preiļos,
Rēzeknes ielā 1
piedāvā
dažādas
Ziemassvētku
saldumu pacīnas.
Tālr. 21938.

Pārdod

VAZ-2106 (pēc avārijas). Tel. 55683;

***

BMW-518, 1983.g. Tālr. 21525;

***

jaunu MTZ kabīni. Tel. 55771;

***

M-412, 1983.g. Tel. 34407;

***

Audi-100. Tel. 21174;

***

ledusskapjus, garantija, piegāde. Tel. 21268;

***

Šķirnes vasaras kviešu sēklu līdz 1. februārim. Tel. 65154;

***

traktoru rezerves daļas ar piegādi, remontēju degvielas sūkņus. Zvanīt 54714 pēc 20 vai agri no rīta;

***

pusotru gadu jaunu zirgu. Tel. 36539;

***

lecinātu vaislus ķēvi. Tālr. 21060.

***

Pērk

gaļu. Zvanīt 21982;

***

liepollopu dzīvsvarā un galu. Ir kāvēji un transports. Tālr. 8-22-940017 vakaros;

***

gaļu. Tel. 42541;

***
cūku, jaunlopu un aitu gaļu, aitas var arī dzīvsvarā. Tel. 55625;
***

miežus un kviešus. Tālr. 21621 pēc 20.

Maina

ērzelī (6 mēn.) pret 2 t lopbarības miežu vai pārdod. Tālr. 54742;

***

1 istabas dzīvokli Līvānos pret līdzvērtīgu Preiļos. Tālr. 23865 vakaros;

***

2 istabu dzīvokli Preiļos pret mazāku. Ir variante. Tel. 23856 dienā, 24653 vakaros.

Izīrē

1 istabas dzīvokli Līvānos. Tel. 23865 vakaros.

Dažādi

Piedāvājam katru trešdienu braucienus uz Poliju, pieņemam kolektīvus pieteikumus (vismaz 6 cilvēkiem). Maksa par braucienu \$ 40 no cilvēka. Tiem, kam brūnās vai sarkanās pasašas, par \$ 10 triju dienu laikā noformējam mēneša vīzu uz Poliju. Iespējams atvest mēbeles. Piedāvājam braucienus uz Viļņu katru dienu. Tālr. 42555, 42586.

Ir tēva ābelēm šorit tādas dzīļas un miķas acis. Rudens svītotā nopūšas klusi, visi naktī tā raudājusi...

Dalām bēdu smagumu ar Leonidu Valdoni, TĒVU payadot aizsaulē.

Belousovi, Šņepsti, Melušāni

Jau balti bērzi garas ēnas tin,

Neviens vairs tevi ciemos neatnauks.

Uz redzēšanos — gribu teikt,

kā parasti,

Bet jāsaka, ar dievu, mīlo tēt.

Izsakām dzīļu līdzjūtību Leonidam Valdonim, izvadot TĒVU smiltājā.

Riebiņu vidusskolas skolotāji

Uz mūžiem bēržā baltā klusā Paliek tēva gājums liels un svēts.

Izsakām līdzjūtību skolotājam Leonidam Valdonim sakarā ar TĒVA nāvi.

7.b klases skolēni un viņu vecāki

Noriet saule, satumst āres, Sirdi salta bēda krit...

A.Strautīš

Izsakām līdzjūtību Leonidam Valdonim, TĒVU zaudējot.

Rajona fizkultūras skolotāji

Vēl tikko staroja tavs rīts... Un, lūk,

Jau noriets negaidīts Nāk pēdās vakarstundai smagai.

I.Varags

Sērojam līdzi ar Lolitas Valdones

gimeni, VĪRĀTĒVU smiltājā izvadot.

A/s «Preiļu siers» kolektīvs

LAAS
«Ezerzeme»
Sievacam klientus,
darbiniekus un kolēģus
Ziemassvētkos.

25% atlade nelaimes gadījumu apdrošināšanā līdz š.g.

31. decembrim. Vēlam arī
veiksmīgu turpmāko sadarbību.

Tel. 22343.

Reiz katram ir pēdējā taka,
Kur aizejot skumjas nāk līdz
Izsakām patiesus līdzjūtību Lidijai
Butlerei, no VECMĀNIŅAS uz mūžu
atvadoties.
Rožkalnu